Европейски парламент
2024-2029

Комисия по рибно стопанство

2024/2127(INI)

17.10.2025

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно многогодишния план за Балтийско море и следващи стъпки (2024/2127(INI))

Комисия по рибно стопанство

Докладчик: Исабела Льовин

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....11

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно многогодишния план за Балтийско море и следващи стъпки (2024/2127(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/ЕО на Съвета[1] (ОПОР),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2016/1139 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 година за създаване на многогодишен план за запасите от треска, херинга и цаца в Балтийско море и за видовете риболов, които експлоатират тези запаси, за изменение на Регламент (ЕО) № 2187/2005 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1098/2007 на Съвета[2] (Регламент за многогодишния план за Балтийско море),

– като взе предвид Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда („Рамкова директива за морска стратегия“)[3],

– като взе предвид Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна[4],

– като взе предвид Регламент (ЕИО) № 2115/77 на Съвета от 27 септември 1977 г. за забрана на директния риболов и разтоварването на херинга за промишлени цели, различни от консумация от човека[5],

– като взе предвид Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици[6],

– като взе предвид стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., изложена в съобщението на Комисията от 20 май 2020 г., озаглавено „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. – Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM(2020)0380),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 юни 2025 г., озаглавено „Европейски пакт за океана“ (COM(2025)0281),

---

[1] ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
[2] ОВ L 191, 15.7.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1139/oj.
[3] ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
[4] ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.
[5] ОВ L 247, 28.9.1977 г., стр. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1977/2115/oj.
[6] ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.

– като взе предвид Конвенцията за защита на морската среда в района на Балтийско море от 1992 г. (Хелзинкската конвенция), която влезе в сила на 17 януари 2000 г., и Комисията за защита на морската среда в Балтийско море, известна също като Хелзинкска комисия (HELCOM),

– като взе предвид анализа на контекста, поискан от комисията по рибно стопанство на Парламента, озаглавен „Многогодишният план за Балтийско море — необходима промяна в управлението“, публикуван от Генералната дирекция за сближаване, селско стопанство и социални политики през август 2025 г.[7],

– като взе предвид проучването от септември 2025 г. на Службата на ЕП за парламентарни изследвания, озаглавено „Оценка на Регламента за многогодишния план за Балтийско море — оценка на прилагането на европейско равнище“,

– като взе предвид доклада на Европейската агенция за околна среда от 29 септември 2025 г., озаглавен „Околната среда и климатът в Европа: знания за издръжливост, просперитет и устойчивост“,

– като взе предвид доклада на HELCOM от 31 октомври 2023 г., озаглавен „Състоянието на Балтийско море през 2023 г. — Трета цялостна оценка на HELCOM за периода 2016—2021 г.“,

– като взе предвид доклада от 26 ноември 2024 г. на Международния съвет за изследване на морето (ICES), озаглавен „Екорегиона на Балтийско море — преглед на екосистемите“, Становище 2024 на ICES, раздел 7.1,

– като взе предвид доклада на ICES от 2022 г., озаглавен „Workshop on ICES reference points“ (Семинар относно референтните точки на ICES), Научни доклади на ICES. 4:2. 70 стр.,

– като взе предвид доклада на ICES от 2022 г., озаглавен „Workshop on ICES reference points“ (Семинар относно референтните точки на ICES), Научни доклади на ICES. 4:68. 96 стр.,

– като взе предвид доклада на ICES от 2023 г., озаглавен „Workshop on guidelines and methods for the design and evaluation of rebuilding plans for category 1—2 stocks“ (Семинар относно насоки и методи за разработване и оценка на планове за възстановяване на запаси от категория 1—2), Научни доклади на ICES. 5:112. 79 стр.,

– като взе предвид доклада от ноември 2024 г. на Съвместния изследователски център на Комисията, озаглавен „Научно-технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР) — Годишен икономически доклад за 2024 г. относно риболовния флот на ЕС (STECF-24-03 & STECF-24-07)“,

[7] Анализ на контекста — „Многогодишният план за Балтийско море — необходима промяна в управлението“, Европейски парламент, Генерална дирекция за сближаване, селско стопанство и социални политики, Тематичен отдел по регионално развитие, селско стопанство и рибарство, август 2025 г.

– като взе предвид доклада от септември 2019 г. на Междуправителствения комитет по изменение на климата, озаглавен „Специален доклад относно океаните и криосферата в един променящ се климат“,

– като взе предвид доклада от септември 2025 г. на услугата за мониторинг на морската среда на „Коперник“, озаглавен „9-то издание на доклада за състоянието на океаните на „Коперник“,

– като взе предвид доклада от 24 септември 2025 г. на Института за изследване на въздействието върху климата в Потсдам, озаглавен „Planetary Health Check 2025: A Scientific Assessment of the State of the Planet“ (Планетарен здравен преглед за 2025 г.: Научна оценка на състоянието на планетата),

– като взе предвид съвместното изявление на Генерална дирекция „Морско дело и рибарство и на ICES от 18 септември 2025 г., озаглавено „Адаптивна наука и координирано управление за междусекторни действия за възстановяване на Балтийско море“,

– като взе предвид доклада на комисията по рибно стопанство от 28 април 2025 г., озаглавен „Работен документ относно прилагането на Регламент (ЕС) 2016/1139 (МГП за Балтийско море)“,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по рибно стопанство (A10-0000/2025),

А. като има предвид, че многогодишният план на ЕС за риболова в Балтийско море (Регламент за многогодишния план за Балтийско море) не е постигнал целите си и не е довел до възстановяване и поддържане на популациите на улавяните видове над равнищата, които могат да доведат до МУУ, нито до прилагането на екосистемния подход към управлението на рибарството, което води до много катастрофални социално-икономически последици за сектора на рибарството;

Б. като има предвид, че запасите от треска в Балтийско море са намалели, вместо да се възстановят, въпреки че целевият риболов е забранен от 2019 г. насам;

В. като има предвид, че 92 % от корабите в Балтийско море извършват дребномащабен крайбрежен риболов, като разтоварват едва 7 % от общото тегло, но представляват 22 % от разтоварената стойност, което показва по-висока добавена стойност в този сегмент на флота;

Г. като има предвид, че според оценките на Научния, технически и икономически комитет по рибарство на Комисията брутната добавена стойност за дребномащабните рибари е намаляла драстично от създаването на Регламента за многогодишния план за Балтийско море, което застрашава продоволствената сигурност и увеличава зависимостта на ЕС от вноса;

Д. като има предвид, че Балтийско море претърпява множество предизвикани от човека видове натиск и дългосрочно влошаване и е особено уязвимо поради плиткия си морски басейн с генетично уникални видове, които са се развили, за да

живеят в бракична вода с естествено ниска соленост и нива на кислород;

Е. като има предвид, че макар натискът нагоре по течението, например притока на хранителни вещества и замърсяващи химикали като живак и полихлорирани бифенил, да е намалял с течение на времето, рибарството продължава са оказва силен натиск върху ключови рибни запаси;

Ж. като има предвид, че въздействието на затоплянето на морската вода, предизвикано от глобалното изменение на климата, действа особено бързо в Балтийско море и се очаква да доведе до допълнителни широкообхватни и до голяма степен неизвестни последици, в т.ч. несигурност относно бъдещата репродуктивна способност на рибните популации;

З. като има предвид, че държавите членки продължават да гласуват опасно високи квоти по отношение на рибни запаси, които са на рекордно ниски равнища на биомаса, като пренебрегват нивата, изисквани от Регламента относно многогодишния план за Балтийско море и Рамковата директива за морска стратегия (РДМС), които освен това изискват балансирани хранителни мрежи и запаси, здравословни по размер и възрастово разпределение;

И. като има предвид, че промишленият риболов с цел направата на рибно брашно и рибно масло в региона на Балтийско море бе разрешен през 1995 г. и че оттогава риболовът се трансформира чрез индивидуални системи за прехвърляеми квоти, така че да се извършва от по-малко на брой, но по-големи по размер кораби, каквито са повечето кораби за разтоварване на херинга; като има предвид, че понастоящем в Швеция и Финландия съответно едва 10 % и 17 % от улова се използват за пряка консумация от човека;

Й. като има предвид, че оценките на отделните видове и научните становища при настоящите природни условия доведоха до структурно надценяване на репродуктивната способност и общия размер на запасите;

К. като има предвид, че становището на ICES не подчертава в достатъчна степен съображенията, свързани с риска, и следва да бъде подобрено, за да отразява по-добре качеството на оценките и съответните въпроси;

Л. като има предвид, че през септември 2025 г. ICES, заедно с генерална дирекция „Морско дело и рибарство“ на Комисията, направи изявление, че за Балтийско море „традиционното единно управление на отделните видове вече не е достатъчно за справяне с наблюдаваните усложнения“;

М. като има предвид, че Съединените щати, Канада, Нова Зеландия и Австралия подхождат към определянето на квотите по-предпазлив подход от този на ЕС, като включват изрични буфери за несигурност и автоматично задействат планове за възстановяване при нарушаване на пределно допустимите стойности;

Н. като има предвид, че решенията за общия допустим улов (ОДУ), техническите правила и коригиращите мерки не са съобразени с изискването на член 5 от Регламента относно многогодишния план за Балтийско море за приемане на мерки, „за да се гарантира бързото възстановяване на съответния запас на

равнища над тези, позволяващи МУУ“;

О. като има предвид, че макар Регламентът за многогодишния план за Балтийско море да е предвиден като гъвкава рамка, която да бъде адаптирана съгласно регионален подход, това адаптиране имаше ограничен успех;

П. като има предвид, че макар в няколко регламента на ЕС, посочени в Регламента за многогодишния план за Балтийско море, да се дават насоки как да се избегне рискът и да се оценят здравите запаси и компоненти на екосистемите, управленските решения не са ги следвали в достатъчна степен;

Р. като има предвид, че в системата на ЕС за вземане на решения относно ОДУ понастоящем се прави разграничение между управлението на целевите видове и нуждите от защита на други видове, въпреки факта, че те са част от една екосистема и споделят едни и същи изисквания за постигане на здравословен статус;

С. като има предвид, че хищничеството от страна на местни видове е естествена част от балтийската екосистема; като има предвид, че научните доказателства показват, че въздействието на това хищничество върху рибните популации е локализирано, специфично за контекста и като цяло въздействието му остава ограничено;

Т. като има предвид, че подготвителните дискусии относно решенията за ОДУ се провеждат в рамките на Форума за риболова в Балтийско море (BALTFISH) — група, която не е прозрачна в сравнение с други подготвителни органи и работни групи на ЕС;

Спешни действия

1. призовава Комисията и Съвета да използват всички налични правни инструменти, за да спрат всяко по-нататъшно влошаване, което би създало риск от пълен срив на рибните запаси в Балтийско море, включително чрез използване на делегирани актове, съвместни препоръки и членове 5 и 8 от Регламента относно многогодишния план за Балтийско море, разпоредбите на член 12 от ОПОР и инициативи на държавите членки чрез членове 8, 11, 13, 17 и 20 от ОПОР, едностранно или посредством регионализация чрез член 18;

2. настоятелно призовава Комисията да спре обичайния подход за продължаване на риболова в Балтийско море и вместо това да премине към фаза на оздравяване и възстановяване;

3. призовава за спешното прилагане на предпазни буфери в отговор на неотдавнашното многократно и структурно надценяване на размера на запасите и производителността на повечето рибни запаси в Балтийско море, което доведе до години на прекомерен улов, останал неразкрит; настоятелно призовава Съвета да определи ОДУ с най-малко 50 % под F_{MSY} за всички запаси, спадащи под праговите равнища, отбелязани в Регламента относно многогодишния план за Балтийско море;

4. призовава държавите членки и Комисията да обмислят предприемането на спешни мерки в съответствие с членове 12 и 13 от ОПОР и своевременно да подготвят действия, като анализират разходите и ползите от прекратяването на по-голямата част от рибарството чрез отчитането на загубата на приходи, поминък, продоволствена сигурност и бъдещата цена на бездействието;

5. призовава Комисията да изготви списък с допълнителни коригиращи мерки, както е предвидено в член 5 от Регламента за многогодишния план за Балтийско море, които могат да се прилагат въз основа на разпоредбите в съществуващото законодателство за постигане на възстановяване на запасите, тъй като те понастоящем са на критични равнища в Балтийско море;

6. подчертава, че тези коригиращи мерки трябва да включват създаването на зони за възстановяване на рибните запаси и забрани, насочени към зимните зони и зоните за струпване преди хвърляне на хайвера, както и зоните за хвърляне на хайвер и размножаване, в съответствие с разпоредбите на закона за възстановяване на природата;

7. припомня на Комисията необходимостта от защита на риболова за консумация от човека с ограничени разтоварвания, като се позволи на този риболов да функционира по време на етапите на възстановяване и по този начин се подкрепи справедливият преход към нисковъглероден риболовен флот с ниско въздействие;

Промяна на научните становища

8. настоятелно призовава Комисията незабавно да поиска от ICES да разработи становище за множество видове, основано на екосистемите и на промените в околната среда, с основани на екосистемите референтни стойности и коригирана за екосистемите смъртност от риболов, както и за допълнителни показатели, привеждащи Регламента за многогодишния план за Балтийско море в съответствие с изискванията на РДМС, например за включване на показатели за големите риби;

9. призовава Комисията да поиска от ICES да предвиди предпазни буфери в научното становище и да премахне всяко използване на диапазони над максималния устойчив улов, както и да изготви становище относно определянето на „граници на екосистемите“, ограничаващи общата биомаса, която може да бъде премахната от дадена екосистема;

10. призовава Комисията да изисква при всички оценки на запасите да се използват референтните равнища на биомасата на B_{MSY}, както е отразено в целите на Регламента относно многогодишния план за Балтийско море и в ОПОР;

11. призовава Комисията да поиска научно становище, което ясно подчертава рисковете, свързани с настоящото състояние на околната среда и повишената несигурност, дължаща се на изменението на климата;

12. призовава Комисията да поиска преразглеждане на настоящите правила за контрол на улова, като признава, че това е вътрешен процес на ICES, доколкото той зависи от нови законодателни правила или от променено тълкуване на

съществуващите правила;

13. призовава Комисията да поиска от ICES да разработи насоки за държавите членки и Комисията относно начина на тълкуване на научните становища, така че те да бъдат в съответствие с екосистемния и предпазния подход, като същевременно се възстанови устойчивостта на Балтийско море;

14. призовава Комисията да обмисли разработването на ясни и прозрачни правила за определяне на ОДУ, които да бъдат тясно съгласувани с целите на Регламента за многогодишния план за Балтийско море и в съответствие с нови, основани на екосистемите становища за множество видове; изисква от Съвета да публикува годишни доклади, в които се обясняват и обосновават решенията за ОДУ и други мерки, така че процедурата за определяне на ОДУ и обсъжданията в рамките на BALTFISH да станат открити и прозрачни за широката общественост и държавите членки да носят отговорност за своите решения;

15. призовава държавите членки и Комисията да основават на науката всеки подход към естественото хищничество, като отдават приоритет на превантивните, несмъртоносните и насочените към местно равнище мерки, и да гарантират подходящ мониторинг, финансиране и сътрудничество между заинтересованите страни с цел прилагане на ефективни практики за смекчаване на последиците;

Правни промени

16. настоятелно призовава Комисията да започне преразглеждане на Регламента за многогодишния план за Балтийско море, за да се включат референтни точки за екосистемите (РТЕ), определящи „безопасно оперативно пространство“, което да интегрира производителността, трофичните връзки, биологичното разнообразие, въздействието върху местообитанията и капацитета на околната среда и да осигури предпазни мерки, ограничаващи прекалено оптимистичните становища за отделните запаси; подчертава, че преразглеждането включва механизми за реагиране в областта на околната среда, които задействат действия за управление, изискващи намаляване на риболовния натиск върху всички запаси, за да се защити цялата хранителна мрежа, ако РТЕ сигнализират за цялостно намаляване на производителността на екосистемите;

17. призовава Комисията да създаде група за управление на екосистемите в Балтийско море, която да интегрира експертния опит на HELCOM и на ICES, и да създаде постоянна консултативна платформа на заинтересованите страни, състояща се предимно от местни участници в крайбрежните общности, като например професионални рибари, рибари любители, заинтересовани страни в областта на туризма, неправителствени организации и местни органи, която да предоставя информация за решенията за ОДУ и други мерки;

18. призовава Комисията да изясни и определи правила за приемливи равнища на риск и срокове във връзка с ангажиментите за възстановяване на запасите, възстановяване на природата и поддържане на здрави екосистеми;

19. призовава Комисията и Съвета да обмислят правно обвързващи правила за автоматично предприемане на действия, когато запасите паднат под праговите

стойности, определени в съответствие с подхода на предпазливост, като приведат ЕС в съответствие с по-добре управлявани региони като Австралия, Нова Зеландия, Канада и Съединените щати;

20. призовава Комисията и Съвета отново да забранят риболова, извършван за цели, различни от консумация от човека, както е било преди 1995 г., когато първоначално са били разрешени изключения само „при условие че този риболов не води до рискове от необратими екологични щети“;

21. призовава Комисията и Съвета да предложат мораториум върху промишленото тралене и спирането на целия риболов с дънни тралове в крайбрежните и плитките зони и във всички видове защитени морски зони до разработването на такива законови правила и критерии;

°

° °

22. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Балтийско море е в криза и трябва да се направят спешни промени в начина, по който се отнасяме към този морски басейн. В краткосрочен план е без значение дали вече съществуват достатъчно правила или не, тъй като Балтийско море не може да чака актуализиране или въвеждане на нови правила. По време на министерската среща на тема „Нашият балтийски регион“ в Стокхолм през септември 2025 г. изпълнителният секретар на HELCOM обобщи:

„Ако нашето море беше болен човек, то този човек би бил в критично състояние, като оцеляването му остава възможно, но не е гарантирано. Това би бил човек, нуждаещ се от интензивни грижи и от незабавни и постоянни усилия от страна на компетентни и осведомени лекари, които успешно да надграждат върху навременното прилагане на най-добрите и най-актуалните терапии.“

В настоящия доклад се призовава за незабавни действия и се предлагат важни промени в по-дългосрочна перспектива. Необходимостта от спешно лечение на болното Балтийско море не подлежи на обсъждане, а е въпрос на незабавни действия със средствата, с които разполагаме в момента.

Настоящото предложение също така не е призив за допълнителни корекции. То е призив за необходима и спешна корекция на системния пропуск в нормативната уредба. Ако бъдат предприети действия, промените ще предложат жизнеспособен път към екологично възстановяване, увеличаване на доходите за крайбрежните рибари и засилена продоволствена сигурност, както и спазване на правото на ЕС.

Действията, очертани в настоящото предложение, следва да се разбират като три отделни части с различни срокове:

1. незабавни действия, които могат да бъдат предприети в настоящите рамки;

2. необходими стъпки за извършване на подходящи научни консултации и разработване на референтни точки за екосистемите;

3. предложения за нов подход към управлението на Балтийско море, който ще изисква правни промени в многогодишния план.

Възстановяване на екосистемата чрез спешни действия

Очевидно е, че балтийската екосистема се нуждае от възстановяване и че обичайната практика вече не е приемлива. Риболовът, предназначен до голяма степен за направата на рибно брашно за захранването на стопанства за отглеждане на сьомга и норки, не е достатъчно основание за застрашаването на екосистемните услуги на едно добро състояние на Балтийско море в бъдеще. Броят на изобилната някога треска в Балтийско море се срина драстично и днес биомасата на търговските рибни запаси е на рекордно ниско равнище — малка част от това, което Балтийско море би произвеждало, ако рибата не е улавяна. Това море се нуждае от път към възстановяване, подпомаган от ясно изразени цели за това какво представляват безопасните нива на рибата и техния размер и възрастово разпределение, като в пълна степен са включени други добре

известни екосистемни съображения. Биоманипулацията на равнище морски басейн трябва да спре. Вместо това Балтийско море следва да се превърне във водеща зона за ново цялостно управление на екосистемите, като се даде приоритет на риболова със слабо въздействие, предназначен само за консумация от човека, и на нови научни подходи.

Определянето на цели за биомасата доста над използваните понастоящем е най-бързият начин да се осигури предпазен марж за промени във връзка с еутрофикацията, замърсяването и повишаването на температурата на водата, както и върху последиците за несигурността при развитието на рибните запаси. Това може и трябва да бъде направено незабавно, като се прибегне до всички съществуващи инструменти и правила, които са в сила понастоящем. Вероятно ще има няколко години на необходими съкращения на настоящите равнища на ОДУ, но в крайна сметка една възстановена и по-устойчива екосистема ще донесе огромни ползи за крайбрежните рибарски общности и за нашите граждани.

Укрепването на биомасата на търговските рибни запаси в Балтийско море е от съществено значение и за устойчивостта на цялата екосистема, което е особено важно в условията на бързо променящия се климат. Океанът е основен поглътител на въглерод, като улавя почти една трета от всички емисии на CO2, които причиняваме. Здравите популации от диви риби са от основно значение за поддържането на способността на морето да улавя въглерод и са решаващи за стабилизирането на цялата хранителна мрежа.

Една солидна рибна биомаса би гарантирала и продоволствената сигурност във времена на геополитическа нестабилност. Тя също така ще допринесе за по-чисти и по-бистри води, ще намали разпространението на микроводорасли и ще възстанови здравето на крайбрежните екосистеми.

От икономическа гледна точка по-силните рибни запаси биха стабилизирали и рибарството чрез осигуряване на по-предсказуем улов с течение на времето, като по този начин ще се намали уязвимостта на рибарите и крайбрежните общности. Това би означавало също така по-малко време, прекарано в риболов, намаляване на използването на горива и съответно проправяне на пътя за по-плавен екологичен и справедлив преход, който ще премахне зависимостта от изкопаеми горива.

Нови научни подкрепа и консултации в един променящ се свят

В системата за проектиране и разработване на научни консултации се изисква реформа. ICES предоставя ценни оценки на запасите и отбелязва несигурността, но не прилага предпазни буфери. Тази отговорност се носи от управляващите, които обаче многократно избират рисковани решения. Поради това Европейската комисия трябва да изиска от ICES да предоставя по-ясни обобщения на рисковете, несигурността и основните въпроси, свързани с всяко становище. Освен това оценките за отделните видове вече не могат да се считат за достатъчни, когато въздействието върху цялата екосистема е очевидно. Консултациите трябва да се развиват така, че да започнат да представляват истински екосистемен подход.

Тези промени не са пожелателни. Управлението на рибарството твърде дълго третира видовете изолирано, пренебрегвайки тяхната роля в по-широките екосистеми, въпреки

че както РДМС, така и ОПОР (от 2013 г.) утвърждават екосистемен подход. Птиците, бозайниците и нецелевите видове риба зависят от едни и същи ресурси и техните нужди трябва да бъдат отразени в определянето на квоти. Здравите и разнообразни рибни популации са абсолютно необходими не само за морското биологично разнообразие, но и за продоволствената сигурност под климатичен натиск, както за хората, така и за други видове, обитаващи Балтийско море.

От научна гледна точка по-големите и по-балансирани популации биха позволили по-безопасни и по-точни оценки както на нуждите на екосистемите, така и на нивата на биомасата, като по този начин се предотвратява настоящият цикъл на определяне на квоти, който поддържа запасите близо до праговете на срив. Чрез намаляване на сложността на смесения риболов, при който най-слабите компоненти на запасите намаляват квотите и ограничават сектора, по-здравословната биомаса също така би осигурила бъдеще за дребномащабните крайбрежни рибари, които днес не са в състояние да уловят дори разпределените им квоти. И накрая, по-солидните запаси биха облекчили конфликта с естествените хищници, намалявайки конкуренцията за оскъдните ресурси.

Морски пейзаж, фрагментиран от правна гледна точка

Ключов въпрос е правната неяснота около многогодишния план и неговата връзка с Рамковата директива за морска стратегия (РДМС), общата политика в областта на рибарството (ОПОР) и националните задължения. Многогодишният план е пряко свързан с РДМС, която задължава рибарството да предотвратява влошаването на състоянието на екосистемите и да опазва биологичното разнообразие, хранителните мрежи и структурата, възрастта и размера на рибните запаси. На практика обаче тези изисквания се разглеждат по-скоро като желателни, отколкото като обвързващи. Поради това йерархията и взаимодействието между МГП, РДМС, ОПОР и националните мерки трябва да бъдат изяснени, за да се гарантира регулаторна съгласуваност и приложими резултати, а не дискреционни цели.

Въпреки добрите намерения многогодишният план за управление за Балтийско море (МГП) не успя да осигури устойчиво рибарство. С изключение на херингата в Рижкия залив и до известна степен запасите от писия, повечето търговски рибни запаси намаляват или вече са се сринали. Това изявление е подкрепено от научното становище на ICES, цялостния преглед на HELCOM от 2023 г. и основните проучвания, предоставени на комисията PECH. Проблемът не е в незаконен риболов, а в системен прекомерен улов в рамките на политически договорения общ допустим улов (ОДУ). Въпреки че Европейският парламент е съзаконодател, досега той се въздържаше да изпраща на Съвета силни сигнали за неодобрение. От настоящия доклад става ясно, че такива сигнали вече са жизненоважни. Основната цел на многогодишния план за опазване на уловените видове над равнищата, позволяващи максимален устойчив улов (МУУ), не е постигната, а рибарите са останали без улов и без приходи. За сметка на това, в решенията редовно се пренебрегва принципът на предпазливост, нарушават се прагове като Btrigger и се застрашава здравето на екосистемите, като се подкопават не само целевите рибни запаси, но и морската среда като цяло.

Съдбата на болното Балтийско море е в ръцете ни. То е изгубило жизненоважни функции, например по отношение на запасите от атлантическа треска, паднали под

критичното равнище. Вътрешните кръвоизливи трябва да бъдат спрени, дихателната система трябва да бъде излекувана. Този пациент не се нуждае от още дебати относно това какви процедури следва да се изпробват или какви допълнителни прегледи трябва да се извършат. Експертите вече се изказаха по въпроса толкова ясно, колкото изобщо е възможно: на този пациент трябва да бъде помогнато незабавно, още на мига.